

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
MŰSZAKI ÉS INFORMATIKAI KAR

Mechanikai alapismeretek I. (statika)

2. előadás

Szétszórt síkbeli erőrendszer eredője

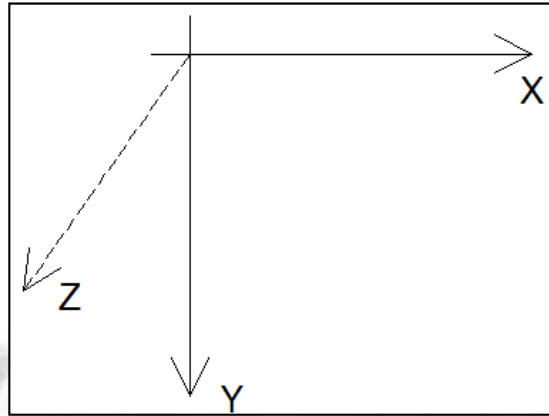
Szabó Imre Gábor

Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Kar

Építőmérnök Tanszék

1. Szétszórt síkbeli erőrendszer eredője

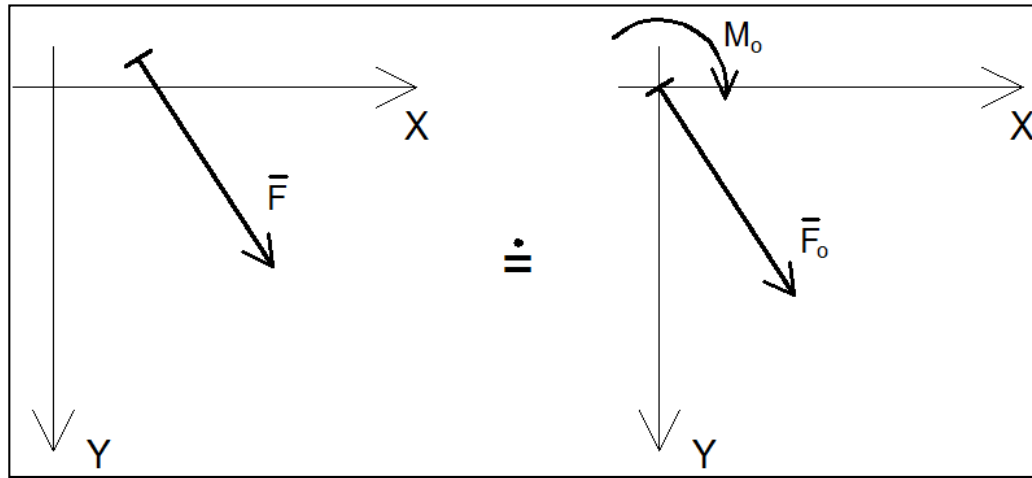
Előírás, hogy az „ X ” és az „ Y ” főtengelyek az erők síkjába kerüljenek, továbbá, hogy a „ Z ” tengely „ránk mutasson”.

1. ábra. Koordináta-rendszer felvétele [Szabó I. G. 2012]

Az általános, vagy másképp szétszórt síkbeli erőrendszer annyiban különbözik a közös metszéspontú erőrendszertől, hogy az általános helyzetű erők hatásvonalai nem egy meghatározható „közös” pontban metszik egymást.

Ha meg akarjuk határozni a szétszórt síkbeli erők eredőjét, akkor első lépésben szükséges azok megadása egy erő- és egy nyomatékvektorral.

2. ábra. Általános helyzetű erő redukálása az origóra [Szabó I. G. 2012]

Az „ F ” erő origóra való redukálása alatt értjük, ha az „ F ” erőt helyettesítjük az origón átmenő „ F_0 ” erővel és az „ M_0 ” nyomatékkal. Ilyenkor az „ F_0 ” erőt *társerőnek*, az „ M_0 ” nyomatékot *társnyomatéknak* nevezzük.

Ezen elv alapján végtelen számú elemet tartalmazó *dinámrendszer* is redukálható az origóra.

$$F_1, F_2, \dots, F_n, M_1, M_2, \dots, M_m = F_0, M_0$$

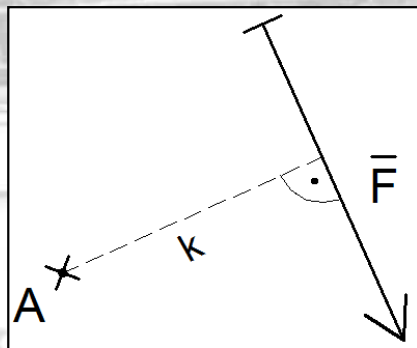
1.1 Nyomaték (forgatónyomaték)

Ha adott a síkban egy meghatározott nagyságú, hatásvonalú és irányú erővektor, valamint egy helyhez rögzített fix pont, akkor az erő hatásvonalára és a pont között meghatározható egy merőleges távolság. E merőleges távolság (erőkar) és az erő nagyságának szorzataként határozható meg a nyomaték nagysága.

A nyomaték jele: M

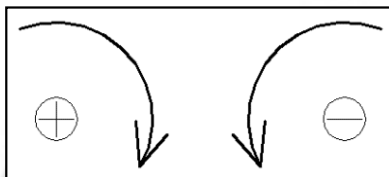
Számítása: $M = \bar{F} \cdot k$

Mértékegysége: kNcm, kNm

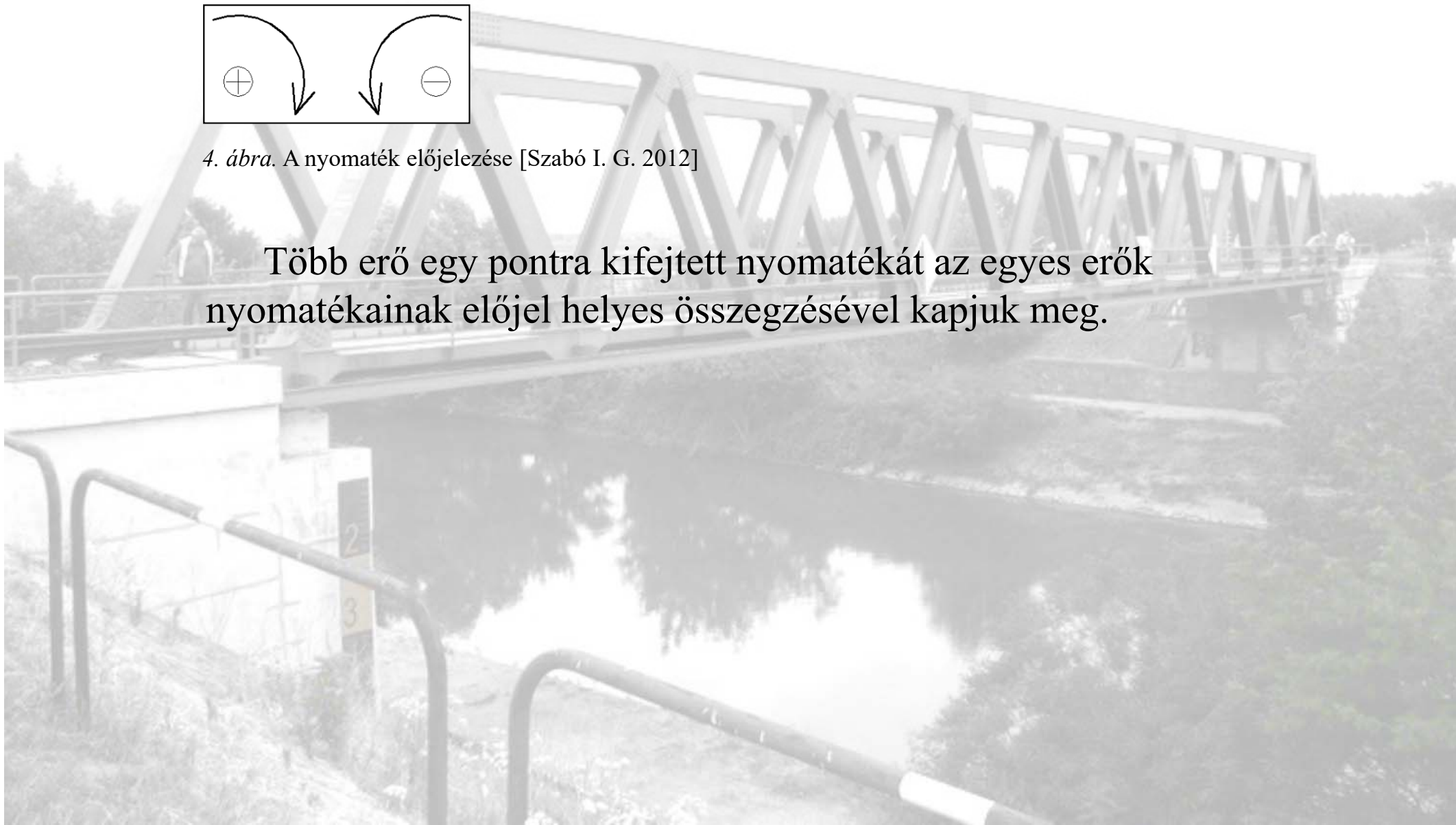
3. ábra. Nyomaték [Szabó I. G. 2012]

A nyomaték előjel nélküli mennyiség. Az előjelezés csupán megegyezés alapján történik! Az óramutató járásával megegyező forgásirányt pozitívnak (+), az ellenkező forgásirányt negatívnak (-) tekintjük.

4. ábra. A nyomaték előjelezése [Szabó I. G. 2012]

Több erő egy pontra kifejtett nyomatékát az egyes erők nyomatékainak előjel helyes összegzésével kapjuk meg.

Felhasznált irodalom

SIPTÁR TIBOR, MARSAY ISTVÁN: *Mechanika módszertani útmutató és példatár.* Pollack Mihály Műszaki Főiskola Építőipari Kar, Pécs, 1978.

SZABÓ IMRE GÁBOR: *Mechanika I. (statika). Példatár és módszertani útmutató.* Pécs, 2012.

